

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ:
สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ; 2540
- กรมสามัญศึกษา. แนวทางการบริหารงานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: คูรุสภา; 2544.
- เกษม สาทิตย์. การวัดผลการศึกษาและทฤษฎีการทดสอบ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร;
2539.
- กรมสุขภาพจิต. คู่มือครูที่ปรึกษาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การ
ค้ำคูรุสภา(ร.ศ.พ.); 2544.
- _____. คู่มือวิทยากร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1-6). กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2546.
- ขนิษฐา กาญจนรังษินนท์. โครงสร้างและการเข้าถึงเครือข่ายเศรษฐกิจนอกระบบในชนบท.
[วิทยานิพนธ์ปริญญา (พศ.ด.) สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์]. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร; 2536.
- ขวัญฤทัย ธรรมกิจไพโรจน์. การพัฒนาแนวทางการพยาบาลเพื่อป้องกันการเกิดแผลกดทับ
ผู้ป่วยหนักผู้ใหญ่ โรงพยาบาลนครพนม: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. [รายงาน
การศึกษาอิสระปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่].
ขอนแก่น: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2550.
- จันทนา บุญรุ่ง. การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการ
แนะแนว]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2548.
- จินดารัตน์ เบอร์ดันท์. การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.
- ฉันทนา กล่อมจิต และคณะ. โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนารูปแบบการสร้าง
เข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 4 ภูมิภาค.
[ม.ป.ป.: ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์; 2544.
- ทวีศักดิ์ สุทธิปัญญาปกรณ์. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. [ม.ป.ป.: ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.]; 2547.
- _____. คู่มือวิทยากรเครือข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.); 2547.
- _____. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.); 2547. .
- สุวิทย์ พลวงค์. การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม
อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2549.
- สุทธิศักดิ์ วรพัฒน์ผดุง. การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสตึก
อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2547.
- สุชาดา ศรีสงคราม. การศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทารกของผู้ดูแล
สูงอายุโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2550.
- สุภางค์ จันทวานิช. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547.
- _____. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย; 2533.
- องอาจ นัยพัฒน์. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์ และ
สังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สามลดา; 2548.
- อมรวิรัช นาคทรพรพ. เด็กไทยกับ 10 สถานการณ์เด่นรอบปี 2551 [ออนไลน์] 2551 [อ้างเมื่อ 18
สิงหาคม 2552] . จาก[http://cw.centralcwt.com/index.php?option=com_content
&task=view&id=85&Itemid=23](http://cw.centralcwt.com/index.php?option=com_content&task=view&id=85&Itemid=23)
- อภิศักดิ์ อินธิสาร. การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านแฮด ถึงอำเภอบ้าน
แฮด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม; 2549.

- อภิศักดิ์ มุ่งชู. พัฒนาการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจันทบุรุษเบกษาอนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. [วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2549.
- อาทิสยา วรณิตย์. การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านแฮด กิ่งอำเภอบ้านแฮด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวัดผลการศึกษา]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2549.
- อุทิศ ดาปราบ การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองโจด อำเภอโนนสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2548.
- อังคณา ดุงคะสมิต. การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท กศ.ด. สาขาวิชา การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2550.
- Cronbach, Lee Joseph.. *Essentials of Psychological Testing* 3 rd.ed. New York: Harper and Row; 1970.
- Kemmis, Stephen and McTaggart, Robin. *The Action Research Planner*. 3rd ed. Victoria: Deakin University; 1988.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- รายนามผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (แบบประเมินประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

1. รองศาสตราจารย์ มัลลวีร์ อุดลวัฒนศิริ หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา
มีความเชี่ยวชาญด้านการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชเนส ธนทวีวรกุล อาจารย์ฝ่ายแนะแนวโรงเรียนสาริตศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มีความเชี่ยวชาญด้านการแนะแนว
3. ดร. สัมฤทธิ์ กางเพ็ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ
มีความเชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา การทำวิจัย
และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

**รายนามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**

1. ดร. สัมฤทธิ์ กางเพ็ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ
2. นางสุภาวดี นวมทอง	ครูประจำชั้น/ครูแนะแนว นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. นางเขวมาลย์ ลีทวีสุข	ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. นางสุภารัตน์ ศรีรุ่งเรือง	ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. นางสาววิลาวัณ แสนหล้า	ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
6. นางเขวลักษณ์ โสดา	ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
7. นางกฤษณา คุณธรรักษ์	ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ. อังศุมารินทร์ เคเมือง	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
9. ค.ญ. ปิยะดา อินพวง	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
10. นางสาวกวิณณา คุณธรรักษ์	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คู่มือ

การใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนที่กำลังจะเติบโตและพัฒนาไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศ หากนักเรียนในโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการส่งเสริมและป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งทางโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการได้ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบดังกล่าว จึงได้จัดทำคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการขึ้น เพื่อเป็นแนวทางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียน โดยการช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ซึ่งทางโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการได้จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนที่เน้นการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาระบบการการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการฉบับนี้ จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนให้มากที่สุด อีกทั้งจะเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่นๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
สารบัญภาพ	
ตอนที่ 1 แนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	113
1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	113
1.2 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ	114
1.3 ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	114
ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	115
2.1 ข้อมูลทั่วไป	115
2.2 ข้อมูลนักเรียน - ครู	115
2.3 สภาพชุมชน	115
2.4 ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	116
ตอนที่ 3 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	117
3.1 ความหมาย	117
3.2 หลักการของระบบ	118
3.3 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	120
ตอนที่ 4 แนวปฏิบัติของโรงเรียน	125
4.1 แผนดำเนินงาน	128
4.2 คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	137
4.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	138

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	140
5.1 แบบบันทึกการประชุม	141
5.2 แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ	142
5.3 แบบประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	143
5.4 เครื่องมือที่ใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	147
บรรณานุกรม	156

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แผนดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุ้งวิทยาคาร	125
ตารางที่ 2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	138

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุ้งวิทยาคาร

124

คู่มือการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

ตอนที่ 1

แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นที่คุณภาพของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ จิตใจ คุณธรรม จริยธรรมและมีชีวิตที่สงบสุข ให้สมกับคำว่า “เก่ง ดี และมีสุข” โดยมีบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันดำเนินงานทั้งผู้บริหารและครู ที่ทำหน้าที่สำคัญคือ ความดูแลเอาใจใส่ของครูที่ปรึกษาที่มีให้นักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความรัก ความเมตตา และความเข้าใจนักเรียนแต่ละคน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนานักเรียนให้พร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในอนาคตอย่างมีคุณภาพ รอบด้านเป็นกำลังของสังคม สามารถนำพาความรู้เรื่องและความสงบสุขสู่ประเทศชาติ (กรมสุขภาพจิต, 2546)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ แต่ละกิจกรรมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันออกไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามกระบวนการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ผู้ปกครอง และนักเรียน จึงได้ร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนี้จะเป็นกระบวนการที่เน้นให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการประเมิน โดยสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด วิธีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาคารนี้ประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระบบซึ่งมีองค์ประกอบของระบบในขั้นตอนต่างๆ ประกอบด้วยระบบย่อยดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผลปรับปรุง

(Reflect) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่เป็นระบบและมีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพจะสามารถรองรับการประเมินภายในและภายนอกได้

1.2 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.2 เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมโดยผู้เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.3 เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา

1.3 ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถร่วมกันดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีต่อทุกภาคส่วนของสังคมดังนี้ (วัฒนา คล่องคิ, 2553)

1.3.1 นักเรียนทุกคนได้รับการดูแล และได้รับการส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพอย่างรอบด้าน

1.3.2 ครูทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดน้อยลง

1.3.3 โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมาย นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ

1.3.4 ผู้ปกครองวางใจได้ว่าโรงเรียนดูแลบุตรหลานของตนเป็นอย่างดี ไม่ต้องกังวลกับพฤติกรรมของบุตรหลาน มีกำลังในการประกอบสัมมาชีพ

1.3.5 ชุมชนมีสมาชิกที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

ตอนที่ 2

สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ

2.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ศูนย์ประสานงานขามแก่นนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดขอนแก่น อยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นประมาณ 7 กิโลเมตร มีเนื้อที่แยกเป็น 2 แปลง ดังนี้ แปลงที่ 1 มีเนื้อที่ 7 ไร่ - งาน - ตารางวา อาคารเรียน (ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน)

แปลงที่ 2 มีเนื้อที่ 4 ไร่ - งาน - ตารางวา อาคารเรียน และทำแปลงเกษตร

อาคารเรียนมีทั้งหมด 3 หลัง รวม 15 ห้อง ใช้เป็นห้องเรียน 11 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการทางภาษา 1 ห้อง ห้องพยาบาล 1 ห้อง และห้องพัสดุ 1 ห้อง

2.2 ข้อมูลนักเรียน - ครู

โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการจัดการศึกษาเป็น 3 ระดับ ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 ห้องเรียน คือระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 2 ห้อง ระดับประถมศึกษา จำนวน 6 ห้อง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 ห้อง ในปีการศึกษา 2551 มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 160 คน มีข้าราชการครู จำนวน 16 คน (ชาย 6 คน และหญิง 10 คน) นักการภารโรง 1 คน

2.3 สภาพชุมชน

สภาพชุมชนบ้านหนองกงวิทยาการ สภาพชุมชนเป็นชุมชนที่อยู่ชนเมือง มีประชากรประมาณ 3,960 คน ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตร ค้าขายและรับจ้างทั่วไป ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การคมนาคมสะดวก สาธารณูปโภคมีพร้อม ชาวบ้านมีความใกล้ชิดผูกพันกันฉันพี่น้อง รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีเดิม เช่น ประเพณีบุญเดือนสาม ประเพณีทำบุญแจกข้าว ฯลฯ

2.4 ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่าโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยา มีปัญหาและความต้องการในด้านการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มี การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม
2. โรงเรียนไม่มีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนทำให้ไม่สามารถจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ตรงตามสภาพที่เกิดขึ้นจริง
3. คณะครูต้องการที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากไม่มั่นใจในการปฏิบัติงานในเรื่องของการใช้เครื่องมือที่จะทำความรู้จักและคัดกรองนักเรียน
4. ขาดการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน
5. คณะครูต้องการที่จะพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาในการมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน

ดังนั้นทางโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาจึงได้ร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง และสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยคณะครูจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม พัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยา นอกจากนั้นครูที่ปรึกษาจะเข้าใจความต้องการของนักเรียนแต่ละคน เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ตรงตามสภาพจริง และพ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองจะได้รับทราบพฤติกรรมนักเรียนในปกครองของตนเองเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งผลจากการร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงทั้งต่อนักเรียนและสังคม และวิธีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนจะประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระบบซึ่งมีองค์ประกอบของระบบในขั้นตอนต่างๆ ประกอบด้วยระบบย่อยดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผลปรับปรุง (Reflect) การดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่เป็นระบบและมีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ จะสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

ตอนที่ 3

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ

3.1 ความหมาย

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ ที่มีขั้นตอนชัดเจนโดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานมีคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งมีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการในขอบข่ายงาน 5 กิจกรรม ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ รวบรวมรายละเอียดของนักเรียนแต่ละคน ได้แก่ ข้อมูลด้านส่วนตัว ข้อมูลด้านการเรียน ข้อมูลด้านความสามารถ ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านสารเสพติด ข้อมูลด้านเพศ และด้านการคุ้มครองนักเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ

1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้ มาพิจารณาตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่โรงเรียนจัดทำขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาการ ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะอยู่ในความควบคุมดูแลของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ซึ่งจะช่วยป้องกันนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติไม่กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

1.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข หมายถึง ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน มีการป้องกัน แก้ไขปัญหาเป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตรงตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหานั้น ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนให้เป็นปัญหาของสังคม

1.5 การส่งต่อนักเรียน หมายถึง กรณีที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือ แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือกรณีที่เด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาสครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นก็จะส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยกับผู้เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ ได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามความจำเป็นเหมาะสม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การทดลองใช้ระบบโดยการปฏิบัติ และการประเมินและปรับปรุงระบบ

โดยในทุกขั้นตอนจะใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การตรวจสอบ (Observer) และการสะท้อนผล (Reflect)

3.2 หลักการของระบบ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. ยึดกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังสรุปได้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2544; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันออกไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการศึกษาข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนและเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกทางเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ใช่ความรู้สึกหรือการคาดเดา ซึ่งข้อมูลที่ได้ในเชิงประจักษ์จะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดในการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ครูที่ปรึกษาควรรู้จักนักเรียน มี 3 ด้านคือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคนมาพิจารณาเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน

2.2 กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือป้องกัน หรือแก้ไขตามแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะเป็นการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละคน มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาคควรระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ให้นักเรียนรับรู้ว่าคุณถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ครูต้องมีการเก็บผลการคัดกรองไว้เป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกจัดในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ภายหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลการคัดกรองแล้วโรงเรียนควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้โรงเรียนมีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองที่เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน

3. การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้นมีความภาคภูมิใจในชีวิตมากขึ้น เป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาคควรเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา นั้นจำเป็นอย่างมากที่จะต้องให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหามาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหามาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหามาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการแต่ละวิธีการที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการคือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามา

5. การส่งต่อ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรืออาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่จนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

5.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

5.2 การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาที่พฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง ครูที่รับผิดชอบต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลืออีกต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

2. เป็นกระบวนการที่เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การพัฒนา ระบบ การดำเนินการใช้ระบบ ตลอดจนการประเมินและปรับปรุงระบบ

3. ใช้ข้อมูลพื้นฐานและแนวทางการดำเนินงานตามระบบวางแผน ระบบปฏิบัติการ ระบบติดตามตรวจสอบ และระบบสะท้อนผลที่ผ่านมาตรวจสอบว่ามีความเหมาะสมแล้ว

3.3 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาประกอบด้วยระบบย่อย ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่

1. ระบบวางแผน (Plan) เป็นกระบวนการในการเตรียมการในการปฏิบัติ ทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้

1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 ร่วมกันศึกษาคู่มือการใช้ระบบที่ร่วมกันสร้างขึ้น

1.1.3 เสนอโครงการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.4 ร่วมกันเสนอชื่อคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.5 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.6 ร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้

1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนร่วมกัน

1.2.2 ร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบและการสะท้อนผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดหลักกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เครื่องมือที่ใช้ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบประเมินประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบบันทึกและสรุปผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ภาคผนวก)

1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ คือ ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2552 – 23 กุมภาพันธ์ 2553

1.2.5 สรุปเป็นแผนการปฏิบัติการ

1.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

1.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาสะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติได้

2. ระบบปฏิบัติการ (Act) เป็นกระบวนการในการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในระบบวางแผน โดยขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

2.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา วิเคราะห์วิธีดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน วางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมินผลตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในขั้นวางแผน ตามกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรมดังนี้

1. ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนอย่างรอบด้าน ได้แก่ ข้อมูล

ส่วนตัว ความสามารถพิเศษ ข้อมูลด้านครอบครัว ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านการวางแผน การศึกษาและอาชีพ เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย ได้แก่ ประวัตินักเรียน SDQ SDS แบบเติมประโยชน์ให้สมบูรณ์ แบบสอบถามความสนใจ แบบสอบถามใครเอ่ย แบบบันทึกการเยี่ยม บ้าน แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น

2. คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน บ้านหนองกุงวิทยาการ ร่วมกันสร้างเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนขึ้น พร้อมคัดกรองนักเรียนออกเป็น กลุ่มๆ ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

3. ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและ พัฒนานักเรียนให้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ โดยนำข้อมูลมาจากเกณฑ์การคัดกรอง ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมต่างๆ กิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมกีฬาภายใน เป็นต้น

4. จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ตรงตาม สภาพ โดยหวังให้กิจกรรม พร้อมการช่วยเหลือด้านต่างๆ ที่จัดขึ้นสามารถพัฒนานักเรียนที่อยู่ใน กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้สามารถพัฒนากลับมาเป็นกลุ่มปกติ หรือมีพฤติกรรมที่เป็นไปในทาง ที่ดีขึ้นโดยอิงจากเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้แก่ รมรงค์ ป้องกันยาเสพติด เข้าค่ายจริยธรรม เป็นต้น

5. ส่งต่อ นักเรียนที่มีปัญหายุ่ยาก/ซับซ้อน ไปยังผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง โดยใช้หนังสือรายงานพฤติกรรม และแบบส่งตัว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่จะต้องดูแลต่อมี ข้อมูลเบื้องต้นในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่อไป

2.1.2 ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและ นักเรียน เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.3 ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันกำหนด แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนานักเรียนร่วมกัน

2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้

- ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ดำเนินการปฏิบัติตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

2.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้

- ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ตรวจสอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตน สอบถามนักเรียน และผู้ปกครอง

2.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา สะท้อนผลที่ได้ในขั้นตรวจสอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วทบทวน ปรับปรุง กระบวนการปฏิบัติตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของตน

3. ระบบตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

3.1 ขั้นวางแผน(Plan) ดำเนินการดังนี้

3.1.1 ประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการประเมิน

3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

3.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ในระบบปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น

3.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ในขั้นดำเนินการ

3.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- นำผลในขั้นตรวจสอบการดำเนินการสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ

4. ระบบสะท้อนผล (Reflect) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

4.1 ขั้นวางแผน(Plan) ดำเนินการดังนี้

- ประชุมคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- นำข้อมูลที่ได้จากระบบการติดตามตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข

4.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้

- ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้
- จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

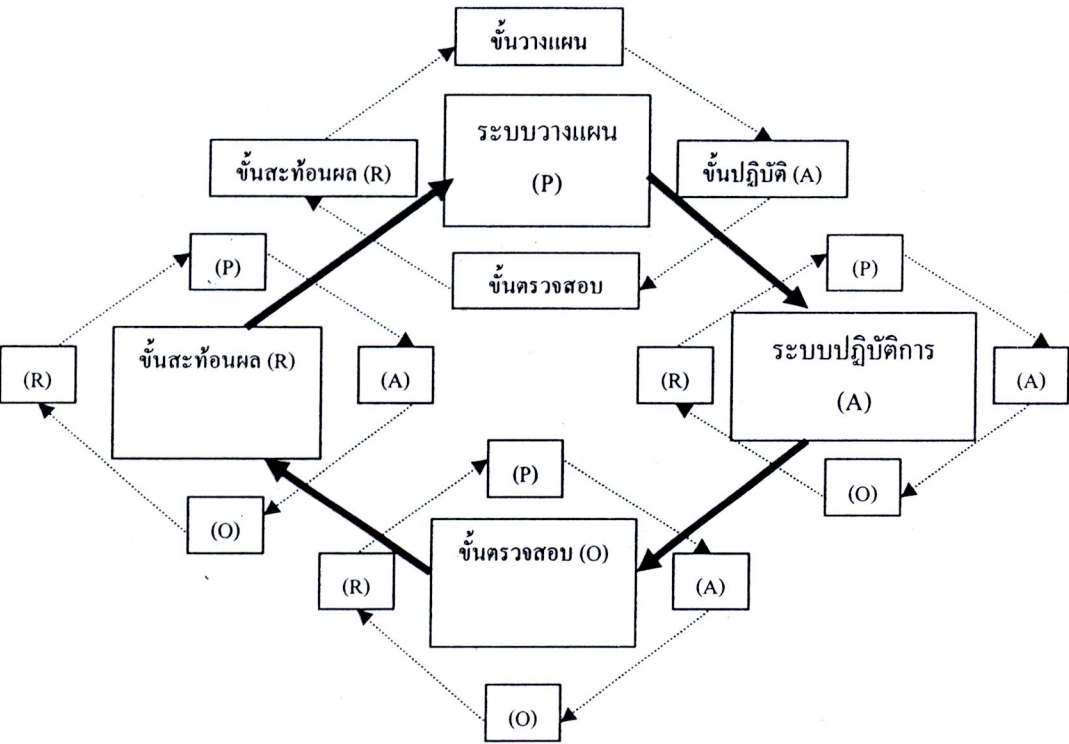
4.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง

4.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้

- ทบทวนปรับปรุงตามผลการตรวจสอบ

จากรายละเอียดโครงสร้างระบบข้างต้น สรุปโครงสร้างของระบบได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุ้งวิทยาคาร

ตอนที่ 4
แนวปฏิบัติของโรงเรียน

4.1 แผนดำเนินงาน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีแผนการดำเนินงานที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังมีรายละเอียดดำเนินการดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แผนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. ระบบวางแผน (Plan) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ 1.1 ขั้่นวางแผน(Plan) ดำเนินการดังนี้ 1.1.1 ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง 1.1.2 ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาคู่มือการใช้ระบบ 1.1.3 เสนอโครงการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.1.5 ชี้แจงบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2 ขั้่นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้ 1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการร่วมกัน 1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบและการสะท้อนผล ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามบริบทของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ 1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ	- หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม - แผนการดำเนินงาน - คู่มือการใช้ระบบ	- พหุศัจิกายน	คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 1 แผนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ (ต่อ)

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ตรวจสอบและสะท้อนผลระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ 1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบ และสะท้อนผล 1.2.5 สรุปเป็นแผนการปฏิบัติการ 1.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้ - ตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ใน การปฏิบัติ 1.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้ - นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาสะท้อนผล ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้มี ความสมบูรณ์ชัดเจน			
2. ระบบปฏิบัติการ (Act) มีขั้นตอนในการ ดำเนินงานดังนี้ 2.1 ขั้นวางแผน(Plan) ดำเนินการดังนี้ 2.1.1 ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา วิเคราะห์วิธี ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วาง แผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และประเมินผลตามแนวทางที่ร่วมกัน กำหนดขึ้นในขั้นวางแผน 2.1.2 ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ชี้แจงทำ ความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียน เกี่ยวกับ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.1.3 ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางการปฏิบัติ	- บันทึกการประชุม - ข้อมูลการ ดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน - เครื่องมือที่ เกี่ยวข้องกับระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน -แบบสรุปผลการ ดำเนินงาน	พฤศจิกายน- มกราคม	คณะกรรมการ ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน

ตารางที่ 1 แผนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ (ต่อ)

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนานักเรียนร่วมกัน 2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้ - ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ดำเนินการปฏิบัติตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) ดำเนินการดังนี้ - ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ตรวจสอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตน สอดถามนักเรียนและผู้ปกครอง 2.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้ - ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา สะท้อนผลที่ได้ในขั้นตรวจสอบให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วทบทวนปรับปรุง กระบวนการปฏิบัติตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของตน			
3. ระบบตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ 3.1 ขั้นวางแผน(Plan) ดำเนินการดังนี้ 3.1.1 ประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการประเมิน 3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 3.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้ - ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ในระบบปฏิบัติการ โดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น	- บันทึกการประชุม - แบบประเมิน ประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - แบบสรุปผลการดำเนินงาน	มกราคม-กุมภาพันธ์	คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 1 แผนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาคาร (ต่อ)

วิธีดำเนินงาน	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
3.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ - ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ในชั้นดำเนินการ 3.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้ - นำผลในขั้นตรวจสอบการดำเนินการสะท้อนผลให้คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ 4. ระบบสะท้อนผล (Reflect) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ 4.1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการดังนี้ - ประชุมคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมารวบรวมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข 4.2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการดังนี้ - ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้ - จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 4.3 ขั้นตรวจสอบ (Observe) มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ - ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง 4.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) ดำเนินการดังนี้ - ทบทวนปรับปรุงตามผลการตรวจสอบ	- แบบสรุปผลการดำเนินงาน - เอกสารรายงานผล	กุมภาพันธ์	คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แผนปฏิบัติการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ

1. ระบบวางแผน (Plan)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
1.1 ขั้นวางแผน	1.1.1 ประชุมชี้แจงคณะกรรมการระบบ ได้แก่ ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนวช่วงชั้นที่ 3 ตัวแทนนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และตัวแทนผู้ปกครอง ช่วงชั้นที่ 3 1.1.2 คณะกรรมการระบบร่วมกันศึกษา ร่างแผนปฏิบัติการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.1.3 ทบทวนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ครึ่งวัน (4 พ.ย. 2552)	-หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม - ร่างแผนปฏิบัติการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ผู้อำนวยการโรงเรียน - เลขานุการคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม
1.2 ขั้นปฏิบัติ	1.2.1 อภิปรายสภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของทางโรงเรียนร่วมกัน 1.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผล ระบบ	ครึ่งวัน (4 พ.ย. 2552)	- บันทึกการประชุม - แผนปฏิบัติการ	- เลขานุการคณะกรรมการระบบดูแลฯ	- ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุในหนังสือเชิญประชุม

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
	ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2.3 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.2.4 กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผล 1.2.5 สรุปเป็นแผนปฏิบัติการ				
1.3 ขั้นตรวจสอบ	- ตรวจสอบแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	ครึ่งวัน (11 พ.ย. 2552)	- แผนปฏิบัติการ - แบบสรุปผลการดำเนินงาน	- คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ
1.4 ขั้นสะท้อนผล	- นำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาสะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน	ครึ่งวัน (11 พ.ย. 2552)	- แผนปฏิบัติการ - แบบสรุปผลการดำเนินงาน	- เลขานุการคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการร่วมกันปรับแผนปฏิบัติการ

2. ระบบปฏิบัติการ (Act)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
2.1 ขั้นวางแผน	2.1.1 ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา วางแผนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาเครื่องมือเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในระบบวางแผน 2.1.2 ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.1.3 ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	1 สัปดาห์ (เริ่ม 18 พ.ย. 2552)	- บันทึกการประชุม - ข้อมูลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน -แบบสรุปผลการดำเนินงาน	ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา	- ร้อยละ 80 ของครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาที่วางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร้อยละ 80 ของครูที่ดำเนินการ - ร้อยละ 80 ของครูที่ดำเนินการร่วมกับผู้ปกครองและนักเรียน
2.2 ขั้นปฏิบัติ	- ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน	2 เดือน (เริ่ม 19 พ.ย. 2552 – 19 ม.ค. 2553)	- แผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา	- ร้อยละ 80 ของครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาที่ปฏิบัติงานระบบดูแล

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
	ดูแลพฤติกรรมของนักเรียนขณะอยู่นอกโรงเรียนและแจ้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้โรงเรียนทราบ - นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขณะอยู่ที่โรงเรียนและที่บ้าน แจ้งครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนนักเรียน		- เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		ช่วยเหลือนักเรียน และมีการบันทึกผลการปฏิบัติงาน
2.3 ขั้นตรวจสอบ	- ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาตรวจสอบตนเองในเรื่อง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ปฏิบัติว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยตรวจสอบการปฏิบัติของตนเอง และสอบถามนักเรียนและผู้ปกครอง	ทุกสัปดาห์ (เริ่ม 28 พ.ย. 2552)	- แผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแล	- ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา	- ร้อยละ 80 ของแผนการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร้อยละ 80 ของครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการดำเนินงาน

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
					ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน - ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่ ได้รับการ พัฒนาโดยการ ใช้ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน - ร้อยละ 80 ของครูแนะ แนว/ครูที่ ปรึกษานำผล การประเมิน ปรับปรุงระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียน - ร้อยละ 80 ของการ ประเมินผลให้ ผู้ปกครองและ นักเรียนมีส่วน ร่วม
2.4 ขั้น สะท้อนผล	- ครูผู้สอนสะท้อนผลที่ ได้ในขั้นตรวจสอบให้ ที่ประชุมครูทราบแล้ว ทบทวนและ ปรับปรุงระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	(ทุกวันพุธ)	- บันทึกการ ประชุม - แบบสรุปผล การดำเนินงาน	ครูแนะแนว/ครู ที่ปรึกษา	- ร้อยละ 80 ของครูแนะ แนว/ครูที่ ปรึกษา ที่ ร่วมกัน สะท้อนผล

3. ระบบตรวจสอบ (Observe)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
3.1 ขั้นวางแผน	3.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการตรวจสอบ 3.1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ	1 วัน (21 ม.ค. – 2553)	- หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม	- คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3.2 ขั้นปฏิบัติ	3.2.1 ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ตรวจสอบตนเองในการปฏิบัติตามแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น 3.2.2 คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นตัวแทนผู้ปกครอง ร่วมกันตรวจสอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา 2 ครั้ง โดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้า 1 ครั้ง และไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า 1 ครั้ง - ผู้บริหารนิเทศ 1	2 สัปดาห์ (22 ม.ค. – 4 ก.พ. 2553)	- แผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - แบบบันทึกข้อมูล - แบบบันทึกการเยี่ยมชมห้องเรียน/กิจกรรม - บันทึกการนิเทศ	- คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา มีบันทึกการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร้อยละ 80 ของครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา มีบันทึกการเยี่ยมชมห้องเรียน/กิจกรรม และบันทึกการนิเทศ

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
	ครั้ง โดยแจ้งให้ ทราบล่วงหน้า				
3.3 ขั้น ตรวจสอบ	- ตรวจสอบความ เหมาะสมของ กระบวนการ ตรวจสอบการปฏิบัติ ตามแนวระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของครูแนะแนว/ครูที่ ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนในชั้น ดำเนินการ	1 วัน (11 ก.พ. 2553)	- หนังสือเชิญ ประชุม - แบบสรุปผล การ ดำเนินงาน	- คณะกรรมการ ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	- ร้อยละ 80 ของ คณะกรรมการที่ เข้าร่วมการ ตรวจสอบมี ความเห็น ว่า เหมาะสม
3.4 ขั้น สะท้อนผล	- นำผลในขั้น ตรวจสอบการ ดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน สะท้อนผลให้ คณะกรรมการระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนทราบ ทบทวนและปรับปรุง กระบวนการ ตรวจสอบการปฏิบัติ	1 วัน (12 ก.พ. 2553)	- หนังสือเชิญ ประชุม - แบบสรุปผล การ ดำเนินงาน	- คณะกรรมการ ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	- ร้อยละ 80 ของ คณะกรรมการ ร่วมกันสะท้อน ผล

4. ระบบสะท้อนผล (Reflect)

ขั้นตอน	วิธีการทำงาน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด/เกณฑ์
4.1 ขั้นวางแผน	4.1.1 ประชุมคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตามตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข	1 วัน (16 ก.พ. 2553)	- หนังสือเชิญประชุม - บันทึกการประชุม - แบบสรุปผลการดำเนินงาน	- คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการเข้าร่วมการประชุมวางแผน
4.2 ขั้นปฏิบัติ	4.2.1 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อมูลที่ได้ 4.2.2 ประเมินประสิทธิผลของระบบ 4.2.3 จัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	1 วัน (18 ก.พ. 2553)	- หนังสือเชิญประชุม - แบบประเมินประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - แบบสรุปผลการดำเนินงาน	- เลขานุการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- เอกสารรายงานผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากข้อมูลที่ได้
4.3 ขั้นตรวจสอบ	- ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง	1 วัน (19 ก.พ. 2553)	- แบบสรุปผลการดำเนินงาน	- คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบ
4.4 ขั้นสะท้อนผล	- ทบทวนปรับปรุงตามผลการตรวจสอบ	1 วัน (23 ก.พ. 2553)	- แบบสรุปผลการดำเนินงาน	- คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 80 ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าร่วมกระบวนการสะท้อนผล

4.2 คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีดังต่อไปนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ	ประธานกรรมการ
2. ครูแนะแนว	กรรมการและเลขานุการ
3. ครูที่ปรึกษาช่วงชั้นที่ 3	กรรมการ
4. ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	กรรมการ
5. ตัวแทนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	กรรมการ

ที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- นางสาวอังกราวดี สุขชัยบรร นักศึกษาปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หมายเหตุ :

1. เกณฑ์การคัดเลือกตัวแทนนักเรียน คือ นักเรียนจะต้องมีความกล้าแสดงออก ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน สามารถประสานงานนักเรียนในชั้นเรียนของตนได้ โดยคัดเลือกจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2 คน รวมเป็น 6 คน

2. เกณฑ์การคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครอง จะต้องเป็นผู้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ ยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน สามารถประสานงานผู้ปกครองในระดับชั้นที่เป็นตัวแทนได้ โดยคัดเลือกจากผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 2 คน รวมเป็น 6 คน

4.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีหน้าที่ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น โดยมีบทบาทในแต่ละระบบดังตารางต่อไปนี้

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
วางแผน	ผู้บริหาร	- เชิญผู้เกี่ยวข้องประชุมชี้แจงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น - ให้ข้อเสนอแนะและความเห็นชอบระบบวางแผน - อนุมัติโครงการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - แต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - เป็นคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนนักเรียน	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - เป็นคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - เป็นคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ร่วมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและสะท้อนผลในระบบวางแผน

ระบบ	ผู้รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่
ปฏิบัติการ	ผู้บริหาร	- สนับสนุนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา	- ปฏิบัติตามระบบปฏิบัติการ - บันทึกสรุปผลการปฏิบัติ
	ตัวแทนนักเรียน	- ให้ความร่วมมือกับครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาตนเองขณะอยู่ในโรงเรียน และที่บ้าน แจ้งครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเพื่อนนักเรียน
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน โดยดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนขณะอยู่นอกโรงเรียน และแจ้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้ทางโรงเรียนทราบ
ตรวจสอบ	ผู้บริหาร	- เชิญคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประชุม - ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในระบบตรวจสอบ - นิเทศ การปฏิบัติงานของครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา
	ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในระบบตรวจสอบ
	ตัวแทนนักเรียน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในระบบตรวจสอบ
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในระบบตรวจสอบ - เข้มขันเรียน/กิจกรรมโรงเรียน
สะท้อนผล	ผู้บริหาร	- เชิญคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประชุม
	ครูแนะแนว / ครูที่ปรึกษา	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนนักเรียน	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในระบบสะท้อนผล
	ตัวแทนผู้ปกครอง	- ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในระบบสะท้อนผล

ตอนที่ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับผู้เกี่ยวข้องได้แก่

- แบบบันทึกการประชุม
- แบบประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- เครื่องมือที่ใช้ในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยมีรูปแบบของเครื่องมือดังต่อไปนี้

แบบบันทึกการประชุม

ครั้งที่/25.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

สถานที่ เวลา

1. ដូច្នេះរួមបញ្ចូល

ระเบียบวาระการประชุม

[illegible]

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึกการประชุม
(.....)

แบบบันทึกข้อมูลในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ

ชื่อครู.....ชั้น.....ห้อง.....ปีการศึกษา.....

[illegible]

แบบประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ขยายโอกาส

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

- 1. ชื่อ – สกุล
- 2. วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน.....
- 3. ความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน
 - ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
 - ☐ ครูที่ปรึกษา
 - ☐ ครูแนะแนว
 - ☐ ผู้ปกครอง
 - ☐ นักเรียน

ตอนที่ 2 แบบประเมินประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ท่านเห็นว่าโรงเรียนของท่านได้ดำเนินการ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับใด โดยมีระดับความคิดเห็นทั้งหมด 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลางได้ผลพอใช้
น้อย	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยน่าพอใจ
น้อยที่สุด	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ที่-	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	โรงเรียนบรรจุแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแผนปฏิบัติการประจำปี					
2.	ครูมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น					
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
4.	ครูสามารถใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
5.	ครูทำความรู้จักกับนักเรียนเป็นรายบุคคล					
6.	โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่ม (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา)					
7.	ครูส่งเสริม พัฒนานักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา)					
8.	ครูจัดกิจกรรมป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน					
9.	ครูส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายุ่งยาก/ซับซ้อน ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหภายในโรงเรียน					
10.	ครูส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายุ่งยาก/ซับซ้อน ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหภายนอกโรงเรียน					
11.	โรงเรียนมีระบบการปรับข้อมูลนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน					
12.	โรงเรียนจัดเก็บเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานที่ที่เหมาะสม					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13.	โรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน มีเครื่องมือที่มีคุณภาพ และสามารถตรวจสอบได้					
14.	ผู้บริหาร โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
15.	ครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
16.	ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว นักเรียน และผู้ปกครอง นิเทศติดตาม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
17.	ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว นักเรียน และผู้ปกครอง ประเมินและสะท้อนผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
18.	ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว นักเรียน และผู้ปกครอง ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ					
19.	โรงเรียนมีแผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนชัดเจนขึ้น					
20.	โรงเรียนมีคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีความเหมาะสม					
21.	คณะกรรมการในโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
22.	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง					

ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้					
24.	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน					
25.	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามช่วงวัย					
26.	ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลและพัฒนาด้านสติปัญญาตามแต่ศักยภาพของแต่ละบุคคล					
27.	โรงเรียนได้มีการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ					
28.	นักเรียนทุกคนสามารถมั่นใจว่ามีครูในโรงเรียนอย่างน้อย 1 คน คอยดูแลอย่างใกล้ชิด					
29.	นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

เครื่องมือที่ใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แบบสอบถามความสนใจ

ชื่อ.....ชั้น.....

คำแนะนำ ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างหรือตอบคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้

- 1. นักเรียนชอบวิชาอะไรมากที่สุดในห้องเรียน
.....
- 2. วิชาอะไรบ้างที่นักเรียนสนใจจะเรียน
.....
- 3. นักเรียนร่วมกิจกรรมอะไรบ้างในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
.....
- 4. กิจกรรมใดที่นักเรียนชอบที่สุดในห้องเรียน
.....
- 5. เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนชอบทำอะไร
.....
- 6. นักเรียนฟังวิทยุหรือไม่ บ่อยไหม
.....

จงบอกชื่อรายการที่ชอบมากที่สุด 3 รายการ เรียงตามลำดับความชอบ

- 1).....
- 2).....
- 3).....

7. นักเรียนดูโทรทัศน์หรือไม่ บ่อยไหม

จงบอกชื่อรายการที่ชอบมากที่สุด 3 รายการ เรียงตามลำดับความชอบ

- 1).....
- 2).....
- 3).....

8. นักเรียนอยากไปเที่ยวที่ใดมากที่สุด

- ☐ ไปฝั่งคนตรี
- ☐ ชมภาพยนตร์
- ☐ คู่มือ กีฬา ประเภทของกีฬา.....
- ☐ ไปเที่ยวต่างจังหวัด
- ☐ เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์
- ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. นักเรียนชอบอ่านหนังสือหรือไม่ ถ้าชอบเป็นหนังสือประเภทใด

.....

10. ถ้านักเรียนทำสิ่งใดได้ตามใจปรารถนา นักเรียนต้องการทำอะไรมากที่สุด โปรดระบุกิจกรรมนั้นๆ เรียงตามลำดับความต้องการ

- 1).....
- 2).....
- 3).....

แบบเติมประโยคให้สมบูรณ์

ชื่อ.....ชั้น.....

คำแนะนำ ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อความที่ไม่สมบูรณ์ โปรดอ่านข้อความเหล่านี้แล้วเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. สิ่งที่คุณชอบข้าพเจ้า คือ.....
 2. จุดมุ่งหมายในชีวิตของข้าพเจ้า คือ.....
 3. ข้าพเจ้ากลัวเมื่อ.....
 4. ไม่มีอะไรที่ทำให้ข้าพเจ้าโกรธมากไปกว่า.....
 5. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อ.....
 6. คนอื่นมักคิดว่าข้าพเจ้า.....
 7. ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้า.....
 8. ข้าพเจ้ามีความสุขที่สุดเมื่อ.....
 9. ข้าพเจ้าไม่สามารถ.....
 10. ข้าพเจ้าประหม่าเมื่อ.....
 11. ข้าพเจ้าชอบ.....
 12. สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้ากังวลมากที่สุด คือ.....
 13. ข้าพเจ้าคาดว่าอนาคตของข้าพเจ้า.....
 14. ข้าพเจ้าอยากรู้จัก.....
 15. ข้าพเจ้าไม่ชอบคนที่.....
 16. ข้าพเจ้าชอบคนที่.....
 17. เมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจ ข้าพเจ้า.....
 18. ข้าพเจ้าพยายามอย่างเหลือเกินที่จะ.....
 19. ข้าพเจ้าภูมิใจเกี่ยวกับ.....
 20. ข้าพเจ้าชอบทำงานกับคนที่.....
 21. เมื่อข้าพเจ้าแข่งขันกับผู้อื่น ข้าพเจ้า.....
-

แบบสอบถามไครเอย์

ชื่อ.....ชั้น.....

คำแนะนำ ข้อความต่อไปนี้เป็นการบรรยายลักษณะต่างๆ ของบุคคล ให้นักเรียนคิดถึงเพื่อนๆ ในห้อง รวมทั้งตัวนักเรียนเองที่มีลักษณะตรงกับข้อความแต่ละข้อและให้ใส่ชื่อเพื่อนหรือเขียนคำว่า “ตัวเอง” ลงในข้อความต่างๆ ที่ตรงกับลักษณะของเพื่อน หรือลักษณะของนักเรียน

1. ผู้ที่ช่วยเหลือเพื่อน คือ.....
2. ผู้ที่ชอบทำงานกับเพื่อน คือ.....
3. ผู้ที่พูดจาสุภาพ คือ.....
4. ผู้ที่ตรงต่อเวลา คือ.....
5. ผู้ที่แต่งกายเรียบร้อย คือ.....
6. ผู้ที่รับผิดชอบ คือ.....
7. ผู้ที่ไม่รับผิดชอบ คือ.....
8. ผู้ที่ขี้อาย คือ.....
9. ผู้ที่กล้าหาญ คือ.....
10. ผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน คือ.....
11. ผู้ที่ชอบล้อเลียนเพื่อน คือ.....
12. ผู้ที่ชอบออกความคิดเห็น คือ.....
13. ผู้ที่ชอบหยิบของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต คือ.....
14. ผู้ที่อารมณ์เย็น คือ.....
15. ผู้ที่ขี้บ่น คือ.....
16. ผู้ที่พูดจาไม่เหมาะสม คือ.....
17. ผู้ที่ใจน้อย คือ.....
18. ผู้ที่ชอบฟ้อง คือ.....
19. ผู้ที่ทำผิดกฎของโรงเรียนบ่อย คือ.....
20. ผู้ที่พูดจาเหลวไหล คือ.....

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ชื่อผู้เยี่ยมบ้าน.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ชื่อนักเรียน.....ชื่อเล่น.....ชั้น...../.....เลขประจำตัว.....
ชื่อผู้ปกครอง.....เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้(ถ้ามี).....
ชื่อ-สกุล บิดา.....ชื่อ-สกุล มารดา.....
ที่อยู่ปัจจุบัน ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้(ถ้ามี).....

1. สภาพแวดล้อมของบ้านนักเรียน

.....

2. พฤติกรรมด้านการเรียน

.....

3. หน้าที่รับผิดชอบของนักเรียน

.....

4. การใช้เวลาว่างของนักเรียน

.....

5. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

.....

6. ข้อเสนอแนะที่บิดา-มารดา/ผู้ปกครองเสนอต่อโรงเรียน

.....

7. พฤติกรรมของนักเรียนในหมู่บ้าน/หอพักที่ผู้ปกครองคิดว่าเป็นปัญหาต้องให้ทางโรงเรียน
ทราบและช่วยแก้ไข

7.1

7.2

7.3

ชื่อ.....บิดา-มารดา/ผู้ปกครอง ลงชื่อ.....ผู้เยี่ยมบ้าน
(.....) (.....)

...../...../.....

...../...../.....

แบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล

โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ

(การศึกษาข้อมูลจากเครื่องมือ อาทิ SDQ ประวัติส่วนตัว เป็นต้น)

ชื่อ- สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง การพิจารณาเกณฑ์การพิจารณาคัดกรองนักเรียน สามารถปฏิบัติได้ต่อไปนี้

- 1. หากพิจารณาแล้วพบว่านักเรียนมีเกณฑ์อยู่ในกลุ่มเสี่ยงตั้งแต่ 1 ข้อขึ้นไปแต่ไม่มีเกณฑ์ในกลุ่มมีปัญหาให้จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง
- 2. หากพิจารณาแล้วพบว่านักเรียนมีเกณฑ์อยู่ในกลุ่มมีปัญหาดังแต่ 1 ข้อขึ้นไปให้ถือว่าจัดอยู่ในกลุ่มมีปัญหา

1. ด้านการเรียน

กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
() เกรดเฉลี่ยรวมมากกว่า 2.00 ขึ้นไป	() เกรดเฉลี่ยรวม 2.00-1.00	() เกรดเฉลี่ยรวมต่ำกว่า 1.00
() อ่านออกเขียนได้คล่อง	() อ่าน-เขียนได้แต่ไม่คล่อง	() อ่าน-เขียนไม่ได้เลย
() ขาดเรียนน้อยกว่า 1-5 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน	() ขาดเรียนมากกว่า 5-10 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน	() ขาดเรียนมากกว่า 10 ครั้ง ขึ้นไป ต่อ 1 ภาคเรียน

2. ด้านสุขภาพ

กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
() น้ำหนัก-ส่วนสูงอยู่ในเกณฑ์ปกติ (ชี้ดเกณฑ์สาธารณสุข)	() น้ำหนัก-ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ (ชี้ดเกณฑ์สาธารณสุข)	() มีปัญหาในด้านการบริโภค
() ไม่มีโรคประจำตัว/มีโรคประจำตัวที่ผู้เรียนสามารถดูแลตนเองได้และไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา	() มีอาการเจ็บป่วยในขณะมาโรงเรียนบ่อยครั้ง	() เจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรงเรื้อรัง
() สายตาอยู่ในเกณฑ์ปกติ(ชี้ดเกณฑ์สาธารณสุข)	() สายตามีความผิดปกติ (สั้น- ยาวกว่าปกติ ชี้ดเกณฑ์สาธารณสุข)	() มีความบกพร่องทางการมองเห็น

3. ด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
() ผู้ปกครองมีรายได้มากกว่า 6,000 บาท ต่อเดือน	() ผู้ปกครองมีรายได้น้อยกว่า 6,000-4,000 บาท ต่อเดือน	() ผู้ปกครองมีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาท ต่อเดือน

4. ด้านสารเสพติด

กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
	() คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมติดสารเสพติด () สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติด () ติดบุหรี่, สุรา	() มีพฤติกรรมที่ส่อให้ทราบว่ามีการใช้สารเสพติดในโรงเรียน

5. ด้านเพศ

กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
	() มีการหยอกล้อในลักษณะถึงเนื้อถึงตัวกับเพื่อนต่างเพศ () อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะเบี่ยงเบนทางเพศ () มีการจับคู่จัดเจน แยกกลุ่มอยู่ด้วยกันสองต่อสอง	() หนีเรียนไปกับเพื่อนต่างเพศ () มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

6. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม (พิจารณาจากแบบประเมิน SDQ)

พฤติกรรมรายด้าน	กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
ด้านอารมณ์			
ด้านความประพฤติ			
ด้านพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง			
ด้านบุคลิกภาพและความสัมพันธ์กับเพื่อน			

6. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม (พิจารณาจากแบบประเมิน SDQ) (ต่อ)

พฤติกรรมรายด้าน	กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
ผลรวมทั้ง 4 ด้าน			
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม			

7. ด้านการคุ้มครองเด็กนักเรียน

กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
() อยู่กับบิดามารดา () ไม่มีบุคคลในครอบครัว เจ็บป่วยด้วยโรครุนแรง เรื้อรัง () ไม่มีการใช้ความรุนแรงใน ครอบครัว	() บิดามารดาแยกทางกัน () บิดาเสียชีวิต () มารดาเสียชีวิต . () อยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่ บิดาหรือมารดา	() ไม่มีผู้ดูแล () มีบุคคลในครอบครัว เจ็บป่วยด้วยโรครุนแรง เรื้อรัง () มีการใช้ความรุนแรงใน ครอบครัว

8. ด้านความสามารถพิเศษ

() มี

คือ

() ไม่ชัดเจนในความสามารถ

ด้าน

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. แนวทางการบริหารงานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศุภสภา ;2544.
- กรมสุขภาพจิต. คู่มือวิทยากร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ : องค์การส่งเสริมสุขภาพผ่านศึก; 2546.
- วัฒนา คล่องดี. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน [ออนไลน์] 2553 [อ้างเมื่อ 18 มกราคม 2553] . จาก http://202.143.181.3/zone6_network/mod/resource/view.php?inpopup=true&id=23
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์; 2547.

โครงการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

ชื่อโครงการ

โครงการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

หลักการและเหตุผล

เยาวชนคือ อนาคตของชาติ ปัจจุบัน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในเยาวชนกำลังทวีความรุนแรงมากขึ้นซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้แก่ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การทอดทิ้งเด็ก รวมทั้งปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ดังนั้น ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในเยาวชน จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือแก้ไข เพราะหากปล่อยปละละเลยไป จะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาคาร และนักศึกษาปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้จึงจัดโครงการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เพื่อปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรักและเพศสัมพันธ์ให้กับเยาวชน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลดลง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

โรงเรียน ร่วมกับ นักศึกษาปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ลักษณะโครงการ

เป็นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจและค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรักและเพศสัมพันธ์ ตลอดจนทักษะชีวิตให้กับนักเรียน โดยนำเทคนิคกระบวนการกลุ่มมาใช้จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ในรายวิชาแนะแนว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรักและเพศสัมพันธ์
2. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและจัดกิจกรรมปกป้องเพื่อนเยาวชน

3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักอดทน อดกลั้น และมีความสามัคคี ในการอยู่ร่วมกัน
4. เพื่อให้นักเรียนรู้จักความกตัญญูต่อบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้น

เป้าหมายเชิงปริมาณ

นักเรียน ช่วงชั้นที่ 3(ม.1 – ม.3) จำนวน 37 คน

แผนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินโครงการ

1. ประชุมคณะทำงาน
2. จัดทำโครงการ
3. นำเสนอโครงการ
4. ดำเนินงานตามแผน
5. สรุปผลโครงการ

สถานที่ดำเนินการ

โรงเรียน (หรือ สถานที่ซึ่งโรงเรียนกำหนด)

ระยะเวลาดำเนินการ

รายวิชาแนะแนว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

งบประมาณ

เงินสนับสนุนจากโรงเรียน 5,000 บาท

รวมทั้งสิ้น 5,000 บาท

* หมายเหตุ อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

การติดตามประเมินผลโครงการ

สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากผ่านการอบรม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมที่ถูกต้อง และไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
2. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและจัดกิจกรรมเพื่อปกป้องเพื่อน

เยาวชน

3. นักเรียนมีความเสียสละต่อผู้อื่น อุดหนุน และมีความสามัคคีในหมู่คณะ
4. นักเรียนมีความกตัญญูรู้คุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์และสถาบันชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

หัวข้อในจัดกระบวนการกลุ่ม

1. คุณค่าของชีวิต
2. ครอบครัวคือโรงเรียนแห่งความรัก
3. ผลที่เกิดจากค่านิยมฟรีเซ็กส์
4. วิธีการป้องกันตัวเองให้ปลอดภัยจากเพศสัมพันธ์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวอังกราวดี สุขชัยบวร
วัน เดือน ปีเกิด	20 มีนาคม 2528
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักเขียนประจำกองบรรณาธิการ นิตยสาร madame Figaro
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท GMM Grammy Place ชั้น 16 ถนนสุขุมวิท 21 (อโศก) แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	ศศ.บ. วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2553	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้ คำปรึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

